

I. APIE PROFESINES SAJUNGAS VIDAUS REIKALŲ ĮSTAIGOSE

Vidaus reikalų įstaigose dirbančius pareigūnus ir darbuotojus šiuo metu atstovauja kelios dešimtys profesinių sąjungų ir organizacijų. Jos vienija nuo kelių iki kelių tūkstančių narių. Dalis jų veikia teritoriniu principu - komisariato arba rinktinės (pvz. Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga), kitos – šakiniu – vienija konkrečioje vidaus reikalų įstaigoje dirbančius pareigūnus ir veikia (pvz.: Lietuvos policijos profesinė sąjunga, Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga), kitos yra mišrios – pvz Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga. Joje yra įvairių tarnybų pareigūnų – dirbantys policijoje, FNTT, VSAT, PAGD, VAD. Preliminariais duomenimis visos šalies profesinės sąjungos vienija apie 7 tūkst. Pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių vidaus reikalų įstaigose.

2009 metais NPPSS atliko pareigūnų apklausą, kuri parodė, kad pareigūnai neturi pakankamos informacijos kokios profesinės sąjungos nariais jie yra, nežino kas yra tų profesinių sąjungų lyderiai, kokios profesinės sąjungos atstovauja pareigūnų interesus, neturi informacijos apie profesinių sąjungų teikiamas paslaugas ir pan. Šios apklausos duomenys rodo, kad pareigūnas ar darbuotojas, pasirinkdamas profesinę sąjungą, dažnai nesigilina, kokias paslaugas ji teikia, kokia jos finansinė būklė, kokie pasiekimai, kokius mechanizmus ji sukūrusi tam, kad užtikrinti individualią ir kolektyvinę pagalbą. Kokią konkrečią patirtį, personalą ji turi.

Sunkmečio laikotarpiu, vis daugiau žmonių susiduria su iki šiol nepatirtais sunkumais. Tad nenuostabu, kad šalyje išaugo dėmesys profesinėms sąjungoms. Pareigūnai, kaip ir kitų profesinių grupių atstovai, norėdami jaustis saugiau, nusprendžia dalyvauti profesinių sąjungų veikloje. Kuriasi naujos profesinės sąjungos arba atgyja iki šiol aktyvios veiklos nevykdžiusios; Galima išskirti šiuos Vidaus reikalų įstaigose dirbančius darbuotojus vienijančių profesinių sąjungų tipus:

1. klasikinės profesinės sąjungos. Jos turi tradicijas, čia užtikrinami demokratiniai rinkimai, jos paprastai veikia kelerius metus, turi profesionalius samdomus darbuotojus, nuolat pateikia informaciją apie savo veiklą, veikia visos šalies mastu, atstovauja pareigūnus tiek individualiuose tiek kolektyviniuose ginčuose, turi stabilias pajamas, užtikrinančias paslaugų, kurias profesinė sąjunga deklaruoja, teikimą. Tokios profesinės sąjungos dalyvauja įstaigų veikloje, atstovauja įstaigų ir pareigūnų interesus su kitomis valdžios institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis. Jų lyderiai aktyviai dalyvauja viešose diskusijose, daro pranešimus aktualiais pareigūnams klausimais ir kt.;
2. interesų grupių pagrindu atsiradusios profesinės sąjungos. Šių bruožas yra tas, kad jas sukuria bendraminčiai, siekdami veiklą, nesusijusią su pareigūnų interesų gynimu. Jose mažiau dėmesio skiriama savireguliacijai ir demokratiniams procesams. Tokios profesinės sąjungos veikia dažniausiai viename mieste arba apskrityje arba įkuriamas atskirame įstaigos padalinyje. Vienos iš jų orientuojasi į pareigūnų laisvalaikio (kelionių, žvejybos ir pan.) organizavimą. Interesų grupių sukurtoms profesinėms sąjungoms priskirtinos ir tos, kurių veikla naudojama asmeniniams jų steigėjų interesams – joms vadovauja advokatai, saugos tarnybų vadovai, teikiantys privačių detektyvų ir saugos paslaugas. Tokių organizacijų veikla kelia interesų konflikto grėsmes. Tokiose profesinėse sąjungose pagrindinis tikslas nėra plėtra, pareigūnų interesų atstovavimas. Jos naudojamos labiau kaip priemonė, stiprinanti lyderių veiklas.

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

3. pseudoprofesinės sąjungos. Jų veikla atkurama arba pradedama prasidėjus sunkmečiui šalyje. Jų lyderiai paprastai siekia politinių tikslų arba pasitelkiami tam, kad viešai oponuoti klasikinių profesinių sąjungų veiklai. Tokių profesinių sąjungų veikla pastebima didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Jos deklaruoja bendro pobūdžio pareigūnų, kitų visuomenės grupių problemas, gali imtis organizuoti nedidelius piketus. Tokios organizacijos neturi samdomų darbuotojų, neatstovauja teismuose pareigūnų ar darbuotojų, neteikia siūlymu.

Itin svarbu įsitikinti, ar ištikus nelaimėi profesinė sąjunga galės suteikti pagalbą, kurios pareigūnas ar darbuotojas tikisi pasirinkdamas ją. Apklausa parodė, kad pareigūnas visų pirma iš profesinės sąjungos tikisi teisinės pagalbos. Tad kaip bebūtų patrauklu pvz. organizuoti keliones, tai darytina tik tada, kai užtikrinamas pagrindinis lūkestis. Žinia, kad kokybiškos teisinės paslaugos yra pakankamai brangos. Pvz. NPPSS tik po šešrių veiklos metų pavyko suformuoti keturių aukštos kvalifikacijos teisininkų padalinį, nustatyti ryšius su Lietuvoje veikiančiomis advokatų kontoromis. Kai elgiamasi priešingai, dažnai profesinės sąjungos vadovas neturi lėšų prireikus samdyti advokatą, o pareigūnas nesulaukia pagalbos. Renginiai populiarai momentinių veiklos išpūdį daranti priemonė, tačiau tai nėra pagrindinis profesinių sąjungų uždavinys, priešingai – lemia iškreiptą profesinių sąjungų veiklos suvokimą.

Šiuo metu Lietuvoje veikia dvi nacionaliniu mastu pareigūnus vienijančios profesinės organizacijos – Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas (NPPSS) ir Vidaus reikalų sistemos respublikinė profesinė sąjunga (VRSRPS).

Šakiniu principu Lietuvoje veikia mažiausiai penkios profesinės sąjungos - Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga, Lietuvos policijos profesinė sąjunga, Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjungą, Ugniagesių gelbėtojų profesinė sąjunga, Vadovybės apsaugos departamento darbuotojų profesinė sąjunga. Visos šios organizacijos, išskyrus Vadovybės apsaugos departamento darbuotojų profesinę sąjungą yra NPPSS narės.

Teritoriniu principu įstaigose (komisariatuose, rinktinėse, tarnybose) veikia apie trisdešimt įvairių profesinių sąjungų. Informacijos apie daugumos iš šių organizacijų veiklą nėra. Į NPPSS įeina stambiausia teritoriniu principu veikianti organizacija – Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga, vienijanti beveik vieną tūkstantį Vilniaus apskrityje esančiose Vidaus reikalų įstaigose dirbančių pareigūnų ir darbuotojų. Kitos teritoriniu principu veikiančios organizacijos įeina į VRSRPS sudėtį, dalis veikia savarankiškai, dalis realios veiklos iš esmės nevykdo.

Tikėtina, kad Lietuvoje užsitęsus ekonominei krizei Vyriausybė bus priversta imtis struktūrinių Vidaus reikalų sistemos reformų:

1. jungiamos giminingos arba iš esmės tapačios funkcijos;
2. pertvarkomos (jungiamos) kai kurios viešojo saugumo srityje veikiančios institucijos;
3. mažinamos išlaidos vidaus reikalų įstaigų administravimui (mažinamas darbuotojų skaičius, atsisakoma nebūdingų funkcijų perduodant jas privačiam sektoriui, išstatutinami administravimo padalinių darbuotojai ir pan.)
4. mažinamos darbuotojų pajamos;

Prasidėjus krizei Vyriausybė ir Vidaus reikalų ministerija vengė imtis ryžtingesnių struktūrinių pertvarkymų, mažinti administravimo išlaidas. Todėl mažėjant finansavimui buvo mažinamos pareigūnų pajamos.

Akivaizdesniu signalu, kad 2010 – aisiais Vidaus reikalų įstaigos bus pertvarkomos laikytinas J. E. Prezidentės D. Grybauskaitės pareiškimas, kad FNTT būtina jungti su Valstybine mokesčių inspekcija. Tačiau šis pareiškimas neleidžia daryti išvadų apie sistemines VRS pertvarkas ar tai žingsnis, kuriuo siekiama dekoncentruoti teisėsaugos valdymą.

II. PRIEŠISTORĖ. SVARBŪS ĮVYKIAI:

I etapas: 2002-2006 m.

2002 m. Vilniaus ir Klaipėdos policijos įstaigose dirbantys tardytojai, reaguodami į nusikaltimų tyrimo padalinių reformas, susibūrė į „Vilniaus apskrities tardytojų ir Lietuvos Respublikos tardytojų profesines sąjungos“

2003 m. Vilniaus apskrities tardytojų ir Lietuvos Respublikos tardytojų profesines sąjungos keičia pavadinimą į Lietuvos Respublikos ir Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesines sąjungas

II etapas: 2006-2008 m.

2006 m. įsteigiama Lietuvos policijos profesinė sąjunga

2006 m. įsteigiama Lietuvos pataisos įstaigų profesinė sąjunga

2007 m. įsteigiama Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga

2008 m. pasirašoma jungtinės veiklos sutartis, atsiranda junginys neformaliai vadintas ITIPS grupė;

2008 m. įsteigiama pareigūnų kredito unija

III etapas: 2009 m. -

2009 m. veiklą pradeda pareigūnų kredito unija;

2009 m. įsteigiamas Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas, kurio steigėjomis tampa keturios organizacijos:

Lietuvos policijos profesinė sąjunga

Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga

Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga

Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga

2009 m. prie NPPSS prisijungia Ugniagesių gelbėtojų profesinė sąjunga

2009 m. NPPSS tampa Asociacijos jungtinis demokratinis judėjimas ir Nacionalinio aktyvių mamų sambūrio strateginiu partneriu;

III. APIE NACIONALINĮ PAREIGŪNŲ PROFESINIŲ SAJUNGŲ SUSIVIENIJIMĄ (NPPSS)

- NPPSS vienas iš dviejų Lietuvoje veikiančių profesinių sąjungų susivienijimų.
- NPPSS nuo valstybinės valdžios ir politinių partijų nepriklausoma, pasaulietinė organizacija, kurios pagrindinis tikslas – viešojo saugumo srityje dirbančių valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų, darbo, socialinių ir ekonominių teisių bei teisėtų interesų atstovavimas ir gynimas.

NPPSS vizija. Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas – pagrindinis šalies pareigūnus vienijančių profesinių sąjungų susivienijimas, teikiantis kokybiškas socialines paslaugas savo nariams. Tai mes darome būdami:

- ta profesine organizacija, kuriai savo interesų gynybą ir atstovavimą patiki dauguma Vidaus reikalų įstaigose dirbančių pareigūnų ir darbuotojų;
- patraukliausia darbo vieta kvalifikuotiems darbuotojams visų nacionaliniu mastu veikiančių profesinių sąjungų tarpe;

Kodėl įkurta NPPSS?

Pagrindinė NPPSS įkūrimo priežastis buvo siekis sukurti aiškius profesinės sąjungos teikiamų paslaugų kokybės standartus. Pagal NPPSS įstatus, ją sudarančios organizacijos privalo užtikrinti demokratiškus rinkimus ir sprendimų priėmimą, skaidrią finansinę apskaitą, atskaitomybę savo nariams, aukštą pareigūnų ir darbuotojų lūkesčius atitinkančią paslaugų kultūrą ir kokybę, būti nepriklausomomis nuo darbdavio ir kitų su pareigūnų interesų gynimu nesusijusių aplinkybių. 2008 m. steigiamajame suvažiavime įvairių tarnybų pareigūnai NPPSS vadovui rekomendavo palikti pareigas Policijos departamente tam, kad būtų užtikrintas NPPSS nepriklausomumas bei kadencijos laikotarpiu neužimti jokių kitų pareigų, kurios galėtų sukelti interesų konfliktą.

NPPSS narės yra profesiniu, teritoriniu, šakiniu ir kitais principais įsikūrusios Profesinės sąjungos (jų susivienijimai), vienijančios Lietuvos valstybės tarnautojus, ir darbuotojus, dirbančius valstybės/ savivaldybės įstaigose, įmonėse, organizacijose. Pirmieji NPPSS veiklos metais NPPSS labiau orientuojasi į vieną tarnautojų ir darbuotojų grupę – tuos darbuotojus, kurie dirba Vidaus reikalų įstaigose.

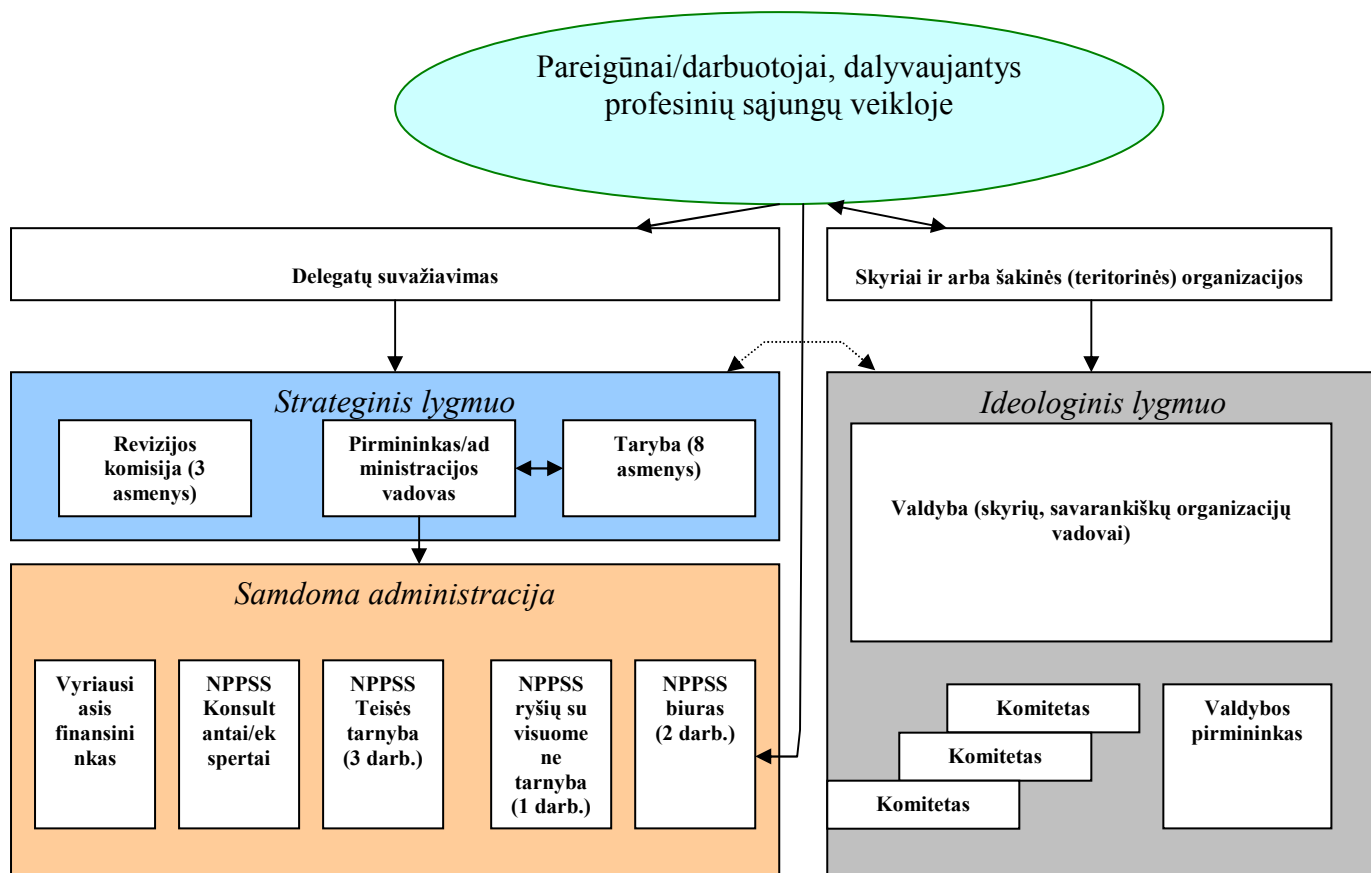
NPPSS veikla:

1. teikia praktinę-metodinę pagalbą į NPPSS sudėtį įeinančioms profesinėms sąjungoms bei kitoms organizacijoms, kurias su NPPSS sieja partnerystė;
2. dalyvauja teisėkūroje;
3. vykdo visuomenės informavimo veiklą;
4. teikia paramą besikuriančioms nevyriausybinėms organizacijoms, profesinėms sąjungoms, interesų grupėms;

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

5. organizuoja protesto akcijas ir jose dalyvauja;
 6. teikia teisinės, finansinės paslaugas pareigūnams;
 7. telkia stipriausias ir pajėgiausias Lietuvoje profesines sąjungas ir profesines organizacijas bendriems tikslams;
 8. analizuoja ir kaupia geriausią Lietuvos ir užsienio valstybių patirtį ginant pareigūnų interesus;
 9. skatina gerąsias iniciatyvas, kurios skatina kolektyvinių gynybos priemonių taikymą ir žmonių asociacijas;
- NPPSS darbą organizuoja NPPSS pirmininkas.
 - NPPSS įdiegta vieno langelio sistema į NPPSS sudėtį įeinančių organizacijų užtikrina konsultacijas administracinės, šeimos, civilinės teisės klausimais.
 - Pareigūnų kredito unijos specialistai suteiks informaciją apie kredito įstaigas bei jų teikiamas paslaugas, prireikus – finansines paslaugas.
 - Ryšiu su visuomene specialistė padės rasti būdus, kaip apie negeroves ar problemas informuoti visuomenę.
 - Nereti atvejai, kai NPPSS psichologo išsilavinimą turintys specialistai pareigūnams suteikia psichologinę pagalbą.

NPPSS struktūra

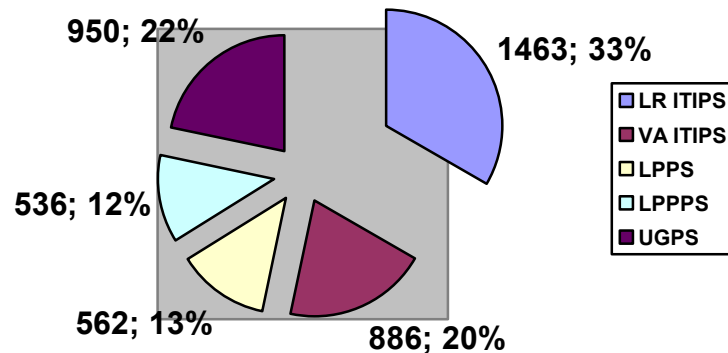
NPPSS VEIKLOS APŽVALGA

NPPSS turi penkias nares - Lietuvos Respublikos Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga, Lietuvos policijos profesinė sąjunga, Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga, Ugniagesių gelbėtojų profesinė sąjunga, Vilniaus apskrities Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga.

Visos šios organizacijos vienija urios visoje šalyje kartu vienija per 4405 policijoje, valstybės sienos apsaugos tarnyboje, finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje, vadovybės apsaugos, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente, pataisos įstaigose dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų. NPPSS yra didžiausia tokio pobūdžio organizacija Lietuvoje.

Bendras narių skaičius nuo 2007¹ metais (2947) išaugo iki 4405² asmenų 2009 metais arba 49 proc.

Narių skaičius pagal šakas 2009-11-30 buvo toks: LR ITIPS - 1458, VAITIPS – 886, LPPS -549, LPPPS – 535, UGPS – 950.

2009 metais į profesines sąjungas įstojo iš viso 551 darbuotojas, išstojo – 66. Daugiausia įstojo į Lietuvos policijos profesinę sąjungą (157), mažiausiai į Vilniaus apskrities ITIPS (122). Apsisprendimą išstoti dažniausiai lemia tarnybos santykių nutraukimas. Sprendime išsstoti iš profesinės sąjungos nurodomas sumažėjusios pajamos. 2007 metais įstojusių ir išstojusių skaičiaus santykis buvo 418/40 arba 9 proc., 2008 – 976/90 arba 9 proc., 2009 – 551/66 arba 11 proc.³

Lentelė Nr. 1 Įstoje į profesines sąjungas (pagal šakas)

	LRITIPS	VAITIPS	LPPS	LPPPS	Iš viso
2007 m.	309	46	63	0	418
2008 m.	154	98	317	407	976
2009 m.	127	122	157	145	551

Daugiausia 2009 m. įstojo narių Vilniaus apskrityje (152), Klaipėdos (83), Kauno (57) mažiausiai - Panevėžio (5).

¹ Iki 2008 m. lapkričio 29 d. Lietuvos Respublikos Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga, Lietuvos policijos profesinė sąjunga, Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga, Vilniaus apskrities Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga vadinosi neformalia ITIPS grupe, vėliau įkurta NPPSS užtikrina šios grupės veiklos tęstinumą

² 950 iš jų 2009 metais prieš NPPSS prisijungusios ugniagesių gelbėtojų profesinės sąjungos nariai.

Lentelė Nr. 1 Istoje į profesines sąjungas (pagal apskritis)

	2008 m.	2009 m.
Telšių	6	19
Utenos	291	34
Klaipėdos	74	83
Alytaus	142	43
Kauno	29	57
Marijampolės	107	22
Panevėžio	1	5
Šiaulių	71	48
Tauragės	45	43
Vilniaus	131	152

NPPSS veiklos kryptys

Sritys	Funkcijos
Strateginio valdymo srityje	• Koordinuoti administracijos veiklą. • Inicijuoti ir vykdyti strateginį NPPSS veiklos planavimą. • Organizuoti tipinių paslaugų teikimą profesinių sąjungų – NPPSS nariams • Rengti ir finansuoti iniciatyvas, užtikrinančias profesinių sąjungų plėtrą • Organizuoti savišalpos fondo veiklą • Teikti konsultacijas NPPSS narėms organizacijų valdymo ir veiklos klausimais;
Komunikacija ir rinkodara	• Sukurti komunikacijos ir rinkodaros strategiją ir centralizuotai ją įgyvendinti; • Sukurti prekės ženklo ir dizaino vizualizacijos koncepciją; • Sukurti vieningą integruotą NPPSS profesinių sąjungų narių, korespondencijos apskaitos ir informacijos valdymo duomenų bazę; • Vykdyti leidybinę veiklą; • Planuoti ir diegti bendras korporatyvines tradicijas; • Formuoti organizacijos kultūrą ir tradicijas;
Teisinės pagalbos srityje	• Koordinuoti operatyviosios teisinės pagalbos teikimą NPPSS nariams; • Diegti naujas teisinės pagalbos formas; • Koordinuoti bendradarbiavimą su advokatų kontoromis visoje šalies teritorijoje;

	• Teisės aktų projektų rengimas ir stebėjimas; • Tarpininkavimas sprendžiant konfliktus;
Santykių su valstybės valdžios institucijomis srityje	• Santykių su politinėmis partijomis užmezgimas ir palaikymas; • NPPSS narių atstovavimas aukščiausiose valstybės valdžios institucijose; • Nacionalinės kolektyvinės sutarties rengimas ir vykdymo priežiūra;

NPPSS Teisės skyriaus veikla.

NPPSS veikla teisės srityje pasireiškia dviem lygiais – visuomeniniu ir profesionaliu. Profesionaliu lygmeniu veikia Teisės skyrius, kuriame dirba keturi samdomi teisininkai. Skyriui vadovauja skyriaus vadovas, kuris periodiškai atsiskaito NPPSS pirmininkui ir tarybai. Teisės skyrius pareigūnams teikia šias paslaugas:

1. Teisines konsultacijos

NPPSS įdiegta vieno langelio sistema į NPPSS sudėtį įeinančių organizacijų nariams užtikrina konsultacijas administracinės, šeimos, civilinės teisės klausimais. NPPSS teisininkai konsultuoja telefonu, elektroniniu paštu, betarpiškai darbuotojui atvykus į būstinę, susitikimuose su pareigūnais. Teisininkai konsultuoja pagal kiekvieną mėnesį sudaromą budėjimų grafiką, jie taip pat rengia analitinius-apžvalginius straipsnius aktualiomis temomis. Tokia sistema leidžia greitai reaguoti į kiekvieno profesinės sąjungos nario problemą. Su besikreipusiu į profesinę sąjungą asmeniu Teisės skyriaus atstovas esant neatidėliotinam atvejui susisiekiama nedelsiant, kitais atvejais – ne vėliau, kaip per 2 valandas.

Konsultacijos teikiamos telefonu, elektroniniu paštu arba atvykus į interesantui. Per 2009 metus jų suteikta 649. Pareigūnai dažniausiai kreipiasi dėl klausimų, susijusių su tarnybine atsakomybe (137), atleidimo iš tarnybos (58), darbo organizavimo ir darbo laiko apskaitos klausimais (56). Tinklapyje pareigūnai lt parengta 11 konsultacinių straipsnių pareigūnams aktualiomis temomis.

Teiktos konsultacijos dėl :	skaičius
tarnybinės atsakomybės	137
Tiesiogiai nesusijusių su darbo santykiais, dėl baudžiamosios, civilinės, administracinės atsakomybės bei kitų teisinių - procesinių klausimų	96
atleidimo	58
darbo organizavimo ir darbo laiko apskaitos	56
darbo užmokesčio	42
kompensacijų	42
atostogų	40
stažų	35
dėl kitų socialinių garantijų (komandiruočių pinigai, butpinigiai, važiavimo išlaidos ir pan.)	28
pareigūnų pensijų	25

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

laipsnių	14
materialinės atsakomybės	13
kito darbo	12
atestacijos, vertinimo	11
karjeros	10
kvalifikacijos kėlimo	1

2. Dokumentų analizė ir problemų sprendimas

NPPSS būstinėje gauta 967 raštai, parengta 833, iš jų daugiau nei pusę – 526 parengė Teisės skyriaus teisininkai.

Profesinė sąjunga	Gautų raštų	Parengtų raštų skliaustuose - Teisės skyriaus
LRITIPS	417	303 (212) 69%
LPPS	134	155 (98) 63%
LPPPS	115	142 (71) 50%
NPPSS	76	93 (54) 58%
VAITIPS	225	140 (91,5) 65%
VISO:	967	833 (526,5) 63 %

Palyginti su 2008 metais parengtų raštų skaičius (739) išaugo penktadaliu.

3. Tarnybinių patikrinimų medžiagų analizė

NPPSS teisininkai, nagrinėdami išvadas tarnybinio nusižengimo aplinkybes vertina visapusiškai (ne tik tuo požiūriu ar nuobauda nėra skiriama dėl veiklos ar narystės profesinėje sąjungoje). Išnagrinėjus išvadas teisininkai pateikia sprendimo projektą profesinių sąjungų vadovams. Pasirašytas sprendimas siunčiamas vidaus reikalų įstaigos vadovui, turinčiam teisę skirti nuobaudą ir pareigūnui, dėl kurio veiksų pradėtas tarnybinis patikrinimas. Tokio veiksmo vertė yra ta, kad pareigūnui pateikiama visapusiška teisinė nusižengimo analizė, kuri leidžia apsispręsti dėl tolimesnių veiksų.

Per 2009 m. išnagrinėtos 108 tarnybinio patikrinimo išvados (palyginimui per visą 2005-2008 m. laikotarpį išnagrinėtos 278 tarnybinio patikrinimo išvados), 2008m. – 102.

Daugiausia išvadų išnagrinėta dėl LR ITIPS narių (55), LPPPS – 23. Trim atvejais profesinių sąjungų vadovai konstatavo, kad nuobauda skiriama dėl narystės ir veiklos profesinėje sąjungoje. 2008m. tokių atvejų buvo 1. Dviem atvejais tokie sprendimai buvo priimti LR ITIPS – abu dėl Kauno apskr. VPK vadovo ketinimų skirti nuobaudas, vienu – atveju nesutikta dėl VSAT vado sprendimo. Šie skaičiai rodo, kad NPPSS šakinės organizacijos teise nesutikti su skiriama nuobauda naudojasi tik kraštutiniu atveju esant akivaizdiems požymiams kad pareigūnas yra persekiojamas.

Išanalizuota tarnybinių patikrinimų ir parengta atsakymų pagal profesines sąjungas

Profesinė sąjunga	Gautų

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

		Viso:	LRITIPS	LPPS	LPPPS	VAITIPS
Viso:		112	55	13	23	21
Parengtų	Sutikimų	99	53	13	23	20
	Nesutikimų	3	2	-	-	1

Išanalizuota tarnybinių patikrinimų ir parengta atsakymų pagal įstaigas

AVPK	Skaičius	VSAT, r.	Skaičius
Utenos	17	Vilniaus	10
Vilniaus	15	Pakrančių apsaugos	6
Šiaulių	10	Ignalinos AEA	5
Marijampolės	9	Varėnos	4
Kauno	8	Pagėgių	3
Klaipėdos	6	Ignalinos	3
Telšių	5	Šiaulių	2
Alytaus	1	Lazdijų	2
Tauragės	1		
Panevėžio	1		
VISO:	73	VISO:	35

4. Teisinė gynyba ir atstovavimas

NPPSS Teisės skyriaus teisininkai atstovauja į NPPSS įeinančių profesinių sąjungų narius teismuose administracinėse bylose, bylose dėl tarnybinių ginčų. Baudžiamajame procese teikia pirminę neatidėliotiną konsultaciją, prireikus - užtikrina advokato pagalbą.

Išanalizavus pareigūnų pasitenkinimą teikiamų paslaugų kokybe paaiškėjo, kad net 90 proc. pareigūnų patenkinti teusnių paslaugų kokybe, paaiškėjo, kad teisininkai pareigūnams užtikrina grįžtamąjį ryšį – perskambina, pasiteirauja, paragina, primena. Teisinių paslaugų kokybe nepatenkinti buvo pareigūnai, kuriems buvo iškeltos baudžiamosios bylos. Teisinkų veiklą skeptiškai įvertino tie, pareigūnai, kurių skundai nebuvo patenkinti..

Pareigūnai pageidavo, kad NPPSS teisininkai atvyktų į padalinius, skaitytų pranešimus aktualiomis temomis.

Atliekant teisinių paslaugų kokybės tyrimus paaiškėjo, kad yra klaidingas manymas, kad NPPSS teisininkai visais atvejais pareigūno ar darbuotojo prašymu inicijuoja teisminį procesą. Teisinis procesas pradedamas tik tais atvejais, kai nėra akivaizdžių požymių, bylojančių apie tokio proceso beprasmiškumą. Visais atvejais konsultuojamasi, tariamasi su pareigūnais. Tai atvejais, kai pareigūno ir teisininko nuomonės nesutampa, klausimas nagrinėjamas NPPSS Teisės skyriaus susirinkime. Sprendimą, atsižvelgdamas į teisininkų nuomonę, priima šakos pirmininkas. Nuo 2010 metų sprendimą tokiais atvejais priims NPPSS Teisės komitetas.

2005 - 2008 metų laikotarpiu pareigūnai ir darbuotojai kartu su profesinės sąjungos teisininkais teismuose pasiekė pergalės, kuriose priteista daugiau nei pusė milijono litų neišmokėtų sumų.

Per 2009 metus parengta 173 procesiniai dokumentai. Iš jų 87 skundai, ieškiniai, prašymai, 25 apeliaciniai skundai, 1 kasacinis skundas. NPPSS teisininkai dalyvavo 132 teismo posėdžiuose, komisijose, darbo grupėse, susitikimuose.

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

Šiuo metu teisininkai administruoja 93 bylas, kurios nagrinėjamos teisme. Iš jų 87 pradėtos 2009 m. Daugiausia – 27 bylos dėl nesumokėtos darbo užmokesčio dalies. 15 – dėl tarnybinių nuobaudų, 10 – dėl kompensacijų. Žemiau lentelėje pateikiame išsamų bylų sąrašą:

Administruojamos bylos pagal ginčo dalyką

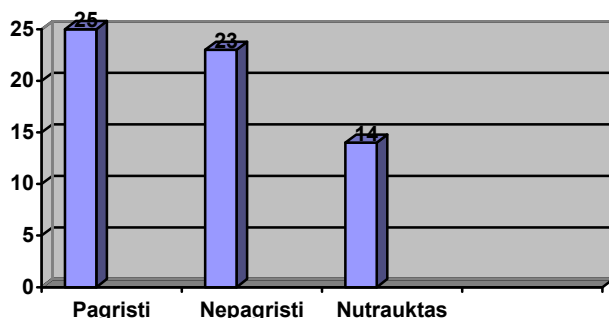
- Dėl 70 proc. bylų – 27
- Dėl kompensacijų – 10
- Dėl t. nuobaudų - 16
- Dėl atleidimo – 5
- Dėl priemokų mokėjimo - 5
- Dėl stažų – 4
- Dėl materialinės atsakomybės – 2
- Dėl leidimo dirbti kitą darbą - 2
- Dėl laipsnių – 2
- Dėl diplomo pripažinimo – 2
- Dėl žalos – 1
- Dėl CMEK vertinimo - 1

Administruojamos bylos pagal įstaigas

Policijos departamentas – 5	VSAT – 1	CMEK – 3
Vilniaus AVPK – 12 (7 dėl 70 proc.)	VSAT Varėnos r. – 4	Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centras - 3
Utenos AVPK – 10 (5 dėl 70 proc.)	VSAT Vilniaus r. - 2	Paslapčių apsaugos koordinavimo komisija - 3
Tauragės AVPK - 9 (6 dėl 70 proc.)	VSAT Ignalinos r. – 1	VRM – 2
Šiaulių AVPK – 6	VSAT Šiaulių r. – 1	Pravieniškųjų 1 PN - 3 (3 dėl 70 proc.)
Alytaus AVPK – 5 (3 dėl 70 proc.)		
Kauno AVPK - 5 (2 dėl 70 proc.)		
Marijampolės AVPK – 2 (1 dėl 70 proc.)		
Telšių AVPK – 2		
Klaipėdos AVPK - 2 (1 dėl 70 proc.)		

2009 m. daugiau nei pusė pareigūnų išgirdo jiems palankius teismų sprendimus. Tai rodo, kad į teismus dažniausiai kreipiamasi pagrįstai. 25 atvejais pareigūnai teismuose šventė pergalę,

23 atvejais skundai buvo pripažinti kaip nepagrįsti, 14 atvejų procesas nutrauktas.

Bylos, kuriose skundai (prašymai) patenkinti

Ginčo esmė	Atvejai	Pastabos
Kompensacijos	2	CMEK įpareigotas nustatyti sveikatos sutrikdymo mastą, pažymėtina, kad tai nustačius įstaigai kyla pareiga išmokėti kompensaciją
Atostogos	1	prisieista papildomų 10 d. kasmetinių atostogų
Darbo užmokesčio	1	priteista 4444,50 Lt vidutinio darbo užmokesčio ir delspinigių
Tarnybinių nuobaudų	8	panaikinta: 1 griežtas papeikimas; 3 papeikimai; 4 pastabos
Tarnybinių uniformų	1	Išreikalautos neišduotų uniformų dalys
Leidimo dirbti kitą darbą	1	įpareigotas išspręsti klausimą t. aktų nustatyta tvarka
Stažo	10	į pareigūnų vidaus tarnybos stažą įtraukti laikotarpiai, kai de facto dirbo pareigūnų darbą - viso apie 12 m.
Pareigūnų pensijos	1	įtraukti misijos laikotarpius į tarnybos laiką proporcingai
Materialinės atsakomybės	1	iš pareigūno neišreikalauta 4809 Lt
Iš viso		25

Bylos, kuriose ginčai išspręsti taikiai

Ginčo esmė	Atvejai	Rezultatas
Nepagrįsti pareigybės aprašymų pakeitimai	1	pakoreguoti pareigybės aprašymai
dėl butpinigių neišmokėjimo	1	išmokėta apie 490 Lt
dėl mokymosi išlaidų gražinimo	1	institucija atsiėmė skundą dėl 3375 Lt
Viso		3

Bylos, kuriose pareigūnų/darbuotojų skundai pripažinti nepagrįstais, kuomet **neįrodytas** padidėjęs pavojus (2), dėl tarnybinio nusižengimo (6), pareigūno vardo pažeminimo (3).

Skundai taip pat buvo atmesti pasikeitus teismų praktikai, neįrodžius padidėjusio pavojaus sąlygų (1 byla), ar esant kt. pagrindui išmokėti kompensaciją (1).

2009 m. lapkričio mėn. įsteigtas NPPSS Teisės komitetas, veikiantis visuomeniniais pagrindais. Komiteto paskirtis yra tobulinti teisinių paslaugų kokybę, teikti išvadas dėl tarnybinių patikrinimų bei atstovauti profesines sąjungas ir pareigūnus valstybės valdžios institucijose. Pagal Teisės komiteto nariu gali tapti asmuo, priklausantis vienai iš Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo profesinei sąjungai, turintis aukštąjį teisinį išsilavinimą arba paskutiniųjų kursų teisės krypties studijų studentas.

5. NPPSS dalyvavimas teisėkūros veikloje

2009 m., dalyvaudama teisėkūros procesuose (siūlydama teisės aktų pakeitimus) NPPSS siekė šių pagrindinių tikslų:

1. statutinių valstybės tarnautojų darbo užmokesčio reformos;
2. statutinių valstybės tarnautojų socialinių garantijų reformos;
3. lygių sąlygų profesinių sąjungų veiklai užtikrinimo;
4. nusikalstamų veikų tyrimo proceso optimizavimo;

Šiuo tikslu NPPSS vadovai kartu su teisininkais parengė 19 teisės aktų pakeitimų projektų (1 priedas), kuriais siūloma reformuoti darbo užmokesčio, socialinių garantijų sistemas, užtikrinti reikiamą finansavimą vidaus reikalų įstaigoms.

Vidaus reikalų ministerijoje daugeliui šių teisės aktų projektų nebuvo pritarta, sprendimai dėl jų buvo vilkinami. Neabejojama, kad diskusijos dėl šių pasiūlymų bus atnaujintos pasikeitus Vidaus reikalų ministerijos vadovams ir politinei situacijai šalyje.

6. NPPSS dalyvavimas darbo grupėse.

NPPSS atstovai dalyvauja ministro pirmininko ir Vidaus reikalų ministro darbo grupėse, centrinėse ir teritorinėse įstaigose sudaromose komisijose tiek, kie būtina NPPSS tisklams teisėkūros srityje pasiekti.

NPPSS Uždaviniai:

- Kokybiškas ITIPS grupės profesinių sąjungų narių atstovavimas ir aukšti teikiamų paslaugų standartai;
- Augantis pasitikėjimas valstybės sektoriuje veikiančiomis profesinėmis sąjungomis Lietuvoje;
- ITIPS išlieka didžiausia ir pajėgiausia valstybės tarnautojus vienijančia organizacija šalyje;
- NPPSS padeda susikurti naujoms profesinėms pareigūnų interesus ghinančioms organizacijoms;
- Esamų profesinių sąjungų lyderių motyvacija ir naujos asmenybės;
- Aiškus profesinių sąjungų vaidmuo valstybės tarnybos valdyme

NPPSS biudžetas

NPPSS biudžetas šioje ataskaitoje bus analizuojamas dviem aspektais:

1. kaip profesinių sąjungų įeinančių į NPPSS biudžetų visuma;
2. NPPSS kaip juridinio asmens biudžetas

NPPSS nariai yra profesiniu, teritoriniu, šakiniu ir kitais principais įsikūrusios Profesinės sąjungos (jų susivienijimai), vienijančios Lietuvos valstybės tarnautojus, ir darbuotojus, dirbančius valstybės/ savivaldybės įstaigose, įmonėse, organizacijose. Kitaip tariant NPPSS nariai yra tik organizacijos (juridiniai asmenys), tuo tarpu fiziniai asmenys yra vienos iš į NPPSS įeinančių profesinių sąjungų nariai.

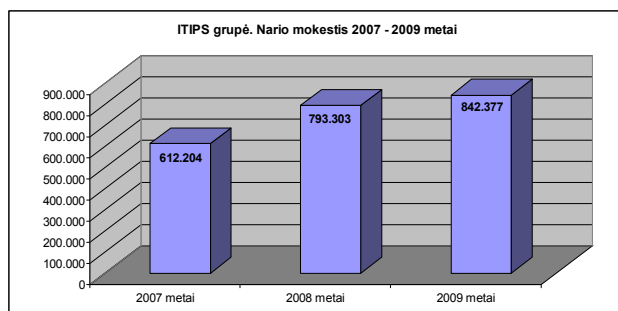
Bendros į NPPSS įeinančių organizacijų pajamos siekė 995033 Lt. Pajamų šaltiniai yra trys - nario mokesčiai, pajamos, gaunamos kaip parama, banko palūkanos.

Pavadinimas	Pajamos (Lt.)	Pajamų dalis bendrose pajamose
LR ITIPS	380781	38 proc.
VA ITIPS	195853	14 proc.
LPPS	136585	14 proc.
LPPPS	137814	14 proc.
UGPS	144000	20 proc.

Visos profesinių sąjungų sąskaitos yra Pareigūnų kredito unijoje. Tai leidžia pareigūnų bendruomenei pasiekti maksimalaus efekto naudojant lėšas.

Palyginus su 2008 m. labiausiai augo Lietuvos policijos profesinės sąjungos ir Lietuvos pasienio pareigūnų profesinės sąjungos pajamos, mažiausiai – Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinės sąjungos pajamos.

Visų į NPPSS įeinančių organizacijos nario mokesčio pajamos per 2009 metus siekė 842 377 litus⁴ arba buvo 6 proc. didesnės nei 2008 metais. Palyginus su 2007 metais pajamos išaugo 38 proc. Duomenys apie bendras pajamas atvaizduotilentelėje.

⁴ Į bendrą biudžetą neįskaičiuojamos Ugniagesių gelbėtojų profesinės sąjungos metinės pajamos, kurios per 2009 m buvo apie 144 000 Lt.

Vienas į NPPSS įeinančio profesinės sąjungos nario įnašas vidutiniškai yra 18,8 Lt (UGPS – 12,6, LR ITIPS – 21,33, VA ITIPS – 18,37, LPPS – 20,77, LPPPS – 21,36).

NPPSS ūkinės – finansinės veiklos pradžia yra ataskaitinių metų vasario mėnuo. Nuo to laikotarpio NPPSS gavo 370588,08 Lt pajamų, išleido 389132 litus.

NPPSS finansavimo šaltiniai yra:

1. Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga (LR ITIPS);
2. Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga (VA ITIPS);
3. Lietuvos policijos profesinė sąjunga (LPPS)
4. Lietuvos pasienio pareigūnų profesinė sąjunga (LPPPS)
5. Ugniagesių gelbėtojų profesinė sąjunga (UGPS)
6. Pareigūnų savišalpos fondas (Fondas)

Iš ...lentelės matyti, kaip pasiskirstė lėšų šaltiniai 2009 metais.

Pavadinimas	Pajamos (Lt.)	Pajamų dalis bendrose pajamose
LR ITIPS	132500	36 proc.
VA ITIPS	67597	18 proc.
LPPS	61265	17 proc.
LPPPS	63726	17 proc.
UGPS	11500	3 proc.

NPPSS finansavimo principai:

1. Profesinės sąjungos (LR ITIPS, VA ITIPS, LPPS, LPPPS) 2009 metais NPPSS veiklą kas mėnesį nuo gautų nario mokesčio pajamų pervesdamos vienodą dalį, būtiną NPPSS būtinosioms išlaidoms padengti.
2. Kiekvienai profesinei sąjungai pervedamų lėšų dalis yra proporcinga ne jos narių skaičiui, o gaunamoms pajamoms. Tai leidžia užtikrinti vienodą pagalbą mažesnes pajamas gaunančioms organizacijoms.
3. Pareigūnų savišalpos fondas 2009 02 - 04 mėnesiais finansavo dalį NPPSS veiklos išlaidų. Nuo 2009 05 mėnesio Fondas kaip NPPSS finansavimo šaltinis nėra naudojamas.
4. Ugniagesių gelbėtojų profesinė sąjunga nuo 2009 08 mėnesio NPPSS veiklai finansuoti pagal susitarimą perveda fiksuotą mėnesinę pinigų sumą.
5. 2009 metais NPPSS negavo paramos ir pajamų iš kitų verslo ar valstybės subjektų.

Profesinių sąjungų išipreigojimų NPPSS dalis yra 39 proc. nuo bendrų pajamų, kurias surenka profesinės sąjungos. NPPSS prisiima visas administracines ir veiklos išlaidas, išskyrus išlaidas advokatams ir patalpų nuomai.

NPPSS veiklos išlaidos:

2009 metais NPPSS veiklos išlaidos sudarė 389'132,12 Lt arba . Visos NPPSS išlaidos yra siejamos su į NPPSS įeinančių profesinių sąjungų aptarnavimo veikla, centralizuotų paslaugų profesinių sąjungų nariams teikimu ir veiklos koordinavimu.

Mes rūpinamės tais, kurie gina ir saugo!

2009 metais NPPSS didžiausią NPPSS išlaidų dalį sudarė išlaidos darbo užmokesčiui 9 darbuotojams (86,7% visų veiklos išlaidų). Detalesnė informacija apie išlaidas žemiau lentelėje.
2009 m. NPPSS pagrindinės veiklos išlaidos

Pagrindinių veiklos išlaidų pavadinimas	Iš viso	
	per metus	Dalis, %
1. Darbo užmokesčio išlaidos	337.292	86,7%
2. Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos	24.090	6,2%
3. Konsultacinės paslaugos	17.950	4,6%
4. Ryšių paslaugos	6.825	1,8%
5. Reklamos sąnaudos	1.405	0,4%
6. Renginių, transporto paslaugų sąnaudos	1.176	0,3%
7. Kitos išlaidos	395	0,1%
Iš viso:	389.132	

NPPSS bendradarbiavimas

NPPSS bendradarbiauja su kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis (Jungtinis demokratinis judėjimas, Nacionalinis aktyvių mamų sambūris), Lietuvos ir užsienio šalių (Latvijos, Lenkijos, Norvegijos, Vokietijos) profesinėmis sąjungomis bei jų susivienijimais.

Iki 2009 m. į NPPSS įeinančios organizacijos bendradarbiavo su Respublikine Vidaus reikalų sistemos profesine sąjunga, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesine sąjunga Solidarumas, tačiau paaiškėjus, kad Vyriausybė neskaidriai finansuoja kai kurias Lietuvoje veikiančias profesines sąjungas, taip pat šioms pasirašius Nacionalinį susitarimą, bendradarbiavimas su šiomis organizacijomis nutrūko. Bendradarbiavimas su VRSPS nutrūko paaiškėjus, kad VRSPS lyderiai nepaisant pareigūnų protestų pritarė Vyriausybei veiksmams kuriais mažiausias pajams gaunantiems pareigūnams būtų mažinamas jų darbo užmokestis užuot reformavus Vidaus reikalų sistemą.